

**Abonner
på
«Folk og Land»
til et
ungt
menneske!**

Skole etter . . .

(Forts. fra s. 5)

politikere ikke er klar over: «Taperne» vil ikke senere i livet kunne klare seg uten de mer begavede. Det er nemlig disse siste som skal skape det overskudd som «taperne» ihvertfall delvis skal leve av. De lysende begavelser har en evne til å produsere verdier langt, langt ut over hva de har noen sjansje til selv å forbruke. Derfor må det tas best mulig vare på begavelsene fra deres tidligste år av.

Jeg er klar over at dette er som å banne i kirken, men likevel må det sies.

Politiet under . . .

(Forts. fra s. 8)

skrives om igjen – uten fellende dom eller frifinnelse.»

Aa.-H.Berg

Nils Johan Ringdal:
MELLOM BARKEN OG
VEDEN:

Politiet under okkupasjonen.
408 sider
Aschehoug 1987

Postjøsning . . .

(Forts. fra s. 4)

æresord erklærte at de så lenge verdenskrigen varte, ikke skulle gripe til våpen mot det tyske rike.

– Hjemmefrontens væpnede virksomhet var i strid med folkeretten og at motstandsbevegelsen som en konsekvens av dette, tok betegnelsen illegal som æresbenevnelse.

– at retten til å opprettholde lov og orden i krigstid går over til okkupanten og at tyskerne hadde anledning til å skyte hjemmefrontfolk som gjorde seg skyldige i sabotasje eller ble påtruffet med

våpen og sprengstoff, var også tillatt.

– at alle de ekstraordinære forordninger og tilbakevirkende lover som «landssvikere» ble dømt etter, var grunnlovsstridige.

– at det meldte seg langt flere frivillige til militær innsats på tysk side mot Sovjetunionen enn på alliert side mot Tyskland!

Selvfølgelig er det meget mer en postjøsning ikke vet eller vegrer seg mot å vite. Men de fleste i denne kategori er kanskje i god tro, selv om de har forvekslet sin egen autoritetstro med viden.

Den unge journalist og lyriker Henning Kramer Dahl (25) som skrev om NS-forfattere i Morgenbladet for 4. oktober, er en slik postjøsning.

Aa.

Tullprat at London . . .

(Forts. fra s. 1)

ham: «Selv de yngre holdes i tømme: Når Knut Einar Eriksen og Terje Halvorsen . . . drøfter den samfunnsmessige fasit av fem års okkupasjon, må de slå seg selv hardt på munnen for å unngå inntrykk av at okkupasjonen ga selv den minste fordel for nordmennene. Og i kapitlet om rettsoppjøret svelger de råtten konklusjon som var sterkt omstridt i 1945 – nemlig at mennesker som utelukkende hadde vært medlem av et i 1940 helt lovlig parti, skulle anses som høyforrædere . . .»

Kontinuiteten i bemanning og verdier har dessverre en bakside: Den samme spott over NS, den samme beundring for alt som smaker av motstand. de samme gåseøyne, de samme klisjéer.»

Aa.: Til slutt Blindheim. Hva er din hovedinnvending mot verket «Norge i krig»?

Bl.: Noe er nevnt, men det verste er vel at Nygaardsvold-regjeringen altfor lett vint frikjennes for det ansvaret den hadde for de elendige tilstander våren 1940. Verket mener at det var vanskelig å forutse at Norge skulle bli dratt inn i krigen. Her er jeg helt uenig. Med britenes kontinuerlige press på vår nøytralitet og med deres miner og flåte subbene langs våre strender, måtte man regne med en tysk motaksjon. Også de militære ledere feilregnet kapitalt når de trodde at en eventuell invasjon ville komme fra russerne i nordøst.

Svein Blindheim . . .

(Forts. fra s. 1)

«Krig og fred» (1981) forteller han om hvordan det var å bli feiret som høyt dekorert Linge-helt i fredsåret 1945. Men samtidig begynte tvilen å snike seg inn om hvilken fred det var som begynte å ta form. Han så hvordan de såkalte tyskerjentene (flere var forresten gift med tyskere), ofte sammen med småbarn, ble overlatt gatens pøbeljustis, snauklippet og stuert sammen under uverdige forhold. Han kjente også flere frontkjemper som nå ble dømt for sin farlige krigstjeneste, men som han visste ikke var «landssvikere».

Så ble det for Blindheim krigsskole, offiser i Tysklandsbrigaden, etterretningstjeneste, oppbygging av geriljagrupper i Norge som er hemmelige, deltager i like hemmelig CIA-opplæring, spionasjeoppdrag i Finland, FN-observatør i Midt-Østen og sjef for all utdannelse i Heimevernet. Alt lå vel til rette for at han skulle ende som en av landets høyeste offiserer slik at vi nå kunne besøke ham som pensjonert general på Høvik.

Selvstendige meninger

Men trangen til å ha en fri og selvstendig mening som han også krevde retten til å gi offentlig uttrykk for, bragte ham allerede ved midten av 50-tallet på kant med ledende offiserer og partipolitikere. Ivrig forsvarsvenn var han fortsatt, om uenig i atomstrategien, det norske forsvarssystem med karrierejag og overtunge staber som hadde spilt så kapitalt fallitt i 1940. Et bevegelig, lett mobiliserbart geriljaforsvar var (og er) hans løsning for et lite, uveisomt land som Norge. Og nettopp geriljabevegelsesnes mange seire i etterkrigstidens tallrike kriger verden over, synes til fulle å bekrefte Linge-veteranens teorier på dette område.

Boken om frontkjemperne

I 1966 var offiseren og den varme forsvarsvenn Blindheim kommet så i utakt med politikere og forsvarsledelse at han etter ansøking fikk avskjed i nåde.

Så ble det skoloring og filologisk embedseksamen i moden alder med historie som hovedfag. Og igjen gjorde den

stridbare Blindheim seg bemerket med temaet for sin hovedoppgave: en historisk-sosiologisk undersøkelse av frontkjemperne som slo ned som en liten bombe da den ble utgitt i bokform i 1977: «Nordmenn under Hitlers fane». Her ble mange av de myter og fordommer som seierherrene hadde etablert i etterkrigstiden om disse frivillige, grundig dementert: De var ikke holdningsløse opportunist, karaktersvake individer, sosiale utskudd og intellektuelle undermålere. Tvertimot. Storparten var idealistiske patrioter, godt begavet og mange hadde en sosial og utdanningsmessig bakgrunn som lå markert over norsk gjennomsnitt.

For etterkrigstidens enrettede, norske offentlighet, var boken en anstøtsten. Man forsøkte helst å tie den ihjel eller reagere med sur selvtilfredshet som er så vanlig i Norge.

75 dager i Oslo byrett

I 1978 dømmer så Oslo byrett ham til 75 dagers fengsel fordi han offentlig har fortalt om norsk spionasje i Finland i 1953. Særlig satte disse avsløringer Det norske Arbeiderparti og LO i et pinlig lys for den «stat i staten»-virksomhet som vi fra flere hold nå vet at partiet bedrev dengang.

I 1982 skrev så Blindheim sin selvbiografi som offiser. Den bragte nye avsløringer, men denne gang ingen straff. Senere har Blindheim særlig skrevet i nynorskavisen Dag og Tid som for ham har vært et fristed for frimodige ytringer. Som flere kritiske skribenter, har også Blindheim til fulle fått erfare at ytringsfriheten har trange vilkår i kongeriket Norge.

Aa.

En fylkesførers . . .

(Forts. fra s. 3)

bak meg i denne benådningssøknad som jeg ber Dem inn-trengende Fører om å ta opp.»

Dagen etter følger Hammer opp med et brev der han bekrefter telegrammet og i tillegg gir begrunnelser for benådning for hver enkelt av de dødsdømte. Men fylkesføreren gir seg ikke med det. I brev til Førerens og Ministerpresidentens kanselli av 21. april meddeler han at han den 23., 24. og 25 april vil befinne seg i

Oslo, og at han da er innstilt på å diskutere videre saken om de dødsdømte.

Nå var det jo på ingen måte Quisling, men derimot Das höhere SS- und Polizeigericht Nord som hadde avsagt dødsdommene. Quisling har imidlertid åpenbart tatt opp saken med det resultat at de to yngste, Erik Dahl Hansen og Ivar Christensen er blitt benådet. Dette fremgår av en melding fra Der höhere SS- und Polizeiführer som ble offentliggjort 14. mai 1944.

I motsetning til hva som var det vanlige, mottok fylkesfører Hammer et nydelig takkebrev og det til og med fra enken etter en av de henrettede. Brevet er datert 24. mai 1944 og lyder slik: «Min mann og de andre som falt, sendte før sin død en hilsen ut fra sin fange-celle. Jeg vil gjerne overbringe denne hilsenen til Dem mr. Hammer, både fordi de in- har den stilling De har, og fordi De var min manns gamle venn, som jeg vet før han satte umåtelig høyt både som menneske og offiser. De og han valgte hver sitt standpunkt, og min mann måtte miste livet for sitt.

Men de som falt, sendte før sin død denne hilsen ut: «Hils våre landsmenn og si at vi har ingen uvenner.»

Major Hammer - jeg ber Dem ta imot denne hilsenen og igjen min varme takk for at De tross hva som skilte, og om det enn ble forgjæves, gikk inn for deres redning.

Deres

Helga Laudal

Diktere . . .

(Forts. fra s. 4)

(første utgitt 1983). Ingen av dem har vært utlånt før og de var ganske sikker ikke blitt utgitt uten støtte fra statens innkjøpsordning for skjønnlitteratur.

Selv er jeg den første til å beklage at nordmenn er så late til å lese lyrikk. Men en poet nesten uten lesere, bør være varsom i sin kritikk av en kollega hvis dikt ble mange menneskers hjerteie.

Jacobsen, Gundelach og Sveen

Nettopp lyrikken viser hvilken bredde det var hos de kunstnere som sluttet opp om den nasjonale bevegelse under krigen. Kan vi tenke oss noe mer forskjellig enn modernisten Rolf Jacobsen, en internasjonal tradisjonist som Kris-